

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Досліджено завдання та етапи структурної перебудови діяльності підприємств машинобудування на засадах інноваційного розвитку. Визначено проблеми створення дієвої системи управління інноваційним розвитком підприємств машинобудування. Розглянуто причини, що заважають широкомасштабному залученню іноземних інвестицій в підприємства машинобудування України. Запропоновано заходи щодо активізації управління інноваційним розвитком підприємств машинобудування

Ключові слова: стратегія, інноваційний процес, іноземні інвестиції, фінансування, управління, розвиток, інноватика, нововведення, прибуток

Викладення основного матеріалу. Інноваційна мета є глобальною стратегією підприємства, засобом досягнення більш високих цілей і отримання достатньо високого прибутку в довгостроковій перспективі, збереження та підвищення конкурентних можливостей на ринку, вирішення кризової проблеми та проблеми виживання в цілому. Усвідомлення даної мети – найактуальніше завдання для більшості українських підприємств, що перебувають на тому чи іншому етапі структурної перебудови. Один з головних напрямків управління перебудовою – перетворення окремих процесів розвитку в розширений потенціал з розробленим механізмом активного розвитку системи внутрішньоорганізаційної дії. Активним вважатиметься той розвиток, який ґрунтується на внутрішньому потенціалі підприємств машинобудування у поєднанні з активізацією людського фактору, а не той, який може бути лише завдяки сприятливим зовнішнім умовам (пільгові кредити тощо) чи форс-мажорним обставинам.

Активний розвиток повинен започатковуватися на інноваційних процесах, які охоплюють:

- пошук, розробку і освоєння нової продукції, техніко-організаційний розвиток (модернізацію, технічне переозброєння, реконструкцію, розширення);
- впровадження нових методів управління;
- пошук більш ефективних методів вирішення стандартних, рутинних завдань в усіх сферах діяльності підприємства;
- трансфер передового практичного досвіду і таке інше.

Інновації в будь-якому секторі економіки вимагають фінансових вкладень. Проблема вибору об'єкта фінансування для підприємств не обмежується граничною сумою Інвестицій. Згідно з принципами маргінального підходу оптимізація інвестиційної програми лежить у межах вирішення повної проблеми у визначенні точки рівноваги (обсягу інвестицій), в якій гранична вартість капіталу дорівнює граничній вартості дохідності програми оновлення виробництва (впровадження нових видів продукції). Ефективність інвестиційної програми залежатиме від якості рішень щодо залучення та використання фінансових ресурсів для їх реалізації.

Класичний підхід, прийнятий у країнах з розвинутою економікою, визначає такі фінансові джерела, які можливі для залучення до інноваційної діяльності:

- власні кошти та засоби підприємства;
- акціонерний капітал;
- середньострокові та довгострокові банківські кредити [1].

В сучасних умовах формування джерел фінансування інвестицій в Україні головну роль відіграють кошти самого підприємства, які формуються за рахунок прибутку підприємства та амортизаційних відрахувань, тобто з чистого грошового потоку підприємства. Як правило, інші джерела недоступні через високу вартість послуг з надання чи обслуговування кредитів.

Основними причинами, що заважають широкомасштабному залученню іноземних інвестицій в машинобудівні підприємства України, є:

- несприятливий інвестиційний клімат (надто складна правова база та щорічні зміни законодавства, що регулює інвестиційні процеси);
- недосконалість національного інвестиційного менеджменту;
- фіскальний характер вітчизняної податкової системи; відсутність дієвої системи страхування іноземних інвестицій;
- неналежний ступінь координації між усіма державними структурами в цій сфері;
- недостатній професіоналізм керівників більшості українських підприємств у галузі інвестиційної діяльності.

Нові економічні умови вимагають інтенсивної інноваційної діяльності, підвищення уваги до ефективної організації досліджень та розробок, організації нововведень на всіх стадіях життєвого циклу продукції, зниження інноваційних ризиків, стратегічного управління в діяльності кожного підприємства. Для створення механізму управління інноваційними процесами на підприємствах повинна бути створена система інноваційного менеджменту.

В цілому для вирішення проблеми формування теоретичного та практичного інноваційного менеджменту варто врахувати такі моменти:

1. Активізація теоретичних досліджень у сфері інноватики та її сучасних концепцій для створення можливостей прогнозування перспектив довгострокового техніко-економічного розвитку суспільного виробництва, впливу на зміни у фазах ділових циклів.

2. Законодавчим органам при розробці стратегії розвитку інноваційних процесів на всіх рівнях економіки (зокрема при розробці механізму реалізації державної науково-технічної політики) спиратись на пошук найоптимальніших форм взаємовигідної співпраці регіональних організаційних структур управління інноваційною діяльністю підприємств, що здатні до створення і адаптації інновацій.

3. На всіх рівнях формувати у сучасних менеджерів та бізнесменів філософію, підприємництва як основи підприємницької інноваційності, відповідної новим організаційним формам інноваційного бізнесу.

4. На державному рівні при розробці програми розвитку та підтримки підприємництва більше уваги приділяти формуванню вітчизняної системи інноваційного підприємництва як рівноправної його складової, сприяти формуванню відповідних організаційних структур, фінансового механізму та системи податкових пільг.

5. Зосередити увагу керівників вітчизняних підприємств на доцільності використання світового досвіду у фінансуванні інноваційних процесів, особливо тих інструментів, які б дозволяли оперативного залучати додаткові фінансові ресурси в необхідному обсязі з максимальним ефектом за мінімальною вартістю і на потрібний термін.

6. Об'єднати зусилля науковців, зацікавлених у створенні моделі інноваційного менеджменту, для розробки його методології, заснованої на інтелектуальному продукті еволюції системи знань науки управління про методи впливу на людей в процесі інноваційної діяльності, а також розробки ефективної системи мотивації праці дослідників та розробників новинок, ноу-хау як динамічного елементу управління, пов'язаного з впливом на інтереси учасників процесу "дослідження – виробництво".

7. Особливо відповідальна роль відводиться організаціям та закладам освіти в цілісній системі інноваційної діяльності для максимального використання інтелекту персоналу в усіх напрямках економічного розвитку шляхом формування особистості сучасного інноваційного менеджера. Інноваційний менеджер в сучасних умовах повинен бути перш за все організатором інноваційного процесу, винахідником, підприємцем, який береться за реалізацію чужої ідеї, ініціює її практичне здійснення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інновації включають не тільки технічні або технологічні розробки, але і пошук і використання нових форм бізнесу, нових методів роботи на ринку,

нових товарів і послуг, нових фінансових інструментів. Вони характеризуються вищим технологічним рівнем, вищими споживчими якостями товару або послуг в порівнянні з попереднім продуктом. Інновації є найважливішим чинником стабільного функціонування підприємств машинобудування, фінансових, кредитових, будь-яких інших структур, що забезпечують їх економічне зростання і конкурентоспроможність.

Список використаних літературних джерел:

1. Фінансовий стан і результати діяльності будь-якої компанії [Електронний ресурс] // Alt education business. – 2009. – Режим доступу : сайт http://alt.com.ua/ukr/rating_by_firms/9945/net_profit_margin/275/firm_name/asc//2006/15///ind_other_non_current_assets.

СЕЙСЕБАСВА Н.Г. – викладач Запорізького національного університету.

Стаття надійшла до редакції: 21.02.2013 р.